

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sajin Iurie împotriva
executorului judecătoresc Victoria Țărnă cu privire la constatarea încălcării dreptului
la petiționare și recuperarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2016, prin care
apelul declarat de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria a fost restituit ca fiind
depus în afara termenului legal de declarare,

constată:

La 09 februarie 2016, Sajin Iurie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva executorului judecătoresc Victoria Țărnă cu privire la constatarea încălcării
dreptului la petiționare și recuperarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 10 decembrie 2014, dînsul și împreună cu
Sajin Svetlana au înregistrat o cerere în numele executorului judecătoresc Țărnă
Victoria sub nr. 822, prin care au solicitat eliberarea copiilor actelor de control al
reinstalării țevilor de către debitorii Mîndru Nina, Cojocari Alic, Sidorov Natalia și
Harea Mihail și a proceselor-verbale din dosarul de executare, în special a procesului-
verbal (actului) din 24 ianuarie 2014 unde au fost chemați în oficiu executorului
judecătoresc și au fost prezenți : debitorul Mîndu Nina, fiica debitorului Cojocari Alic
– Carolina, expertul Țăruș Gh., martorul Botnari Nina și dînsul în calitate de creditor.

Afirmă că pînă în prezent nu a primit nici un răspuns de la executorul
judecătoresc Țărnă Victoria la petiția sa înregistrată sub nr. 822 din 10 decembrie
2014.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului său garantat de Legea nr. 190
din 19 iulie 1994 cu privire la petiție și încasarea din contul executorului judecătoresc
Țărnă Victoria în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 1000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 10 februarie 2015, cererea de chemare în
judecată înaintată de Sajin Iurie împotriva executorului judecătoresc Țărnă Victoria a
fost restituită în temeiul art. 170 alin.(1) CPC pentru nerespectarea procedurii de
soluționare prealabilă a pricinii pe calea extrajudiciară prevăzută de lege pentru
categoria respectivă de pricini sau de contractul părților, remise lui Sajin Iurie cererea

de chemare în judecată cu toate actele anexate și explicat că trebuie să solicite executorului judecătoresc Țărnă Victoria printr-o cerere prealabilă și dacă nu va fi mulțumit de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu va primi nici un răspuns, conform art. 17 al Legii contenciosului administrativ în termen de 30 de zile, va fi în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015, a fost admis recursul declarat de Sajin Iurie, casată încheierea Judecătoriei Orhei din 10 februarie 2015 și restituită cauza în aceeași instanță, la etapa de primire a cererii.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 21 ianuarie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatat faptul încălcării dreptului la petiționare, obligat executorul judecătoresc Victoria Țărnă să-i furnizeze informația solicitată de către Sajin Iurie și anume eliberarea copiilor actelor de control al reînălării țevilor de către Mîndu Nina, Cojocari Alic, Sidorov Natalia și Harea Mihail și a procesului-verbal din 24 aprilie 2014. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 09 februarie 2016, Sajin Iurie a depus instanței de judecată o cerere prin care a solicitat, în temeiul art. 249 alin.(2) CPC corectarea erorilor evidente din hotărârea Judecătoriei Orhei din 21 ianuarie 2016, prin indicarea în dispozitivul ei că se obligă executorul judecătoresc Țărnă Victoria să-i elibereze copia procesului-verbal din 24 ianuarie 2014, în loc de copia procesului-verbal din 24 aprilie 2014.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 19 februarie 2016, a fost admisă cererea lui Sajin Iurie cu privire la corectarea erorilor din dispozitivul hotărârii judecătorești și corectată eroarea materială din dispozitivul hotărârii judecătorești din data de 21 ianuarie 2016 cu indicarea că se obligă executorul judecătoresc Țărnă Victoria să-i furnizeze informația solicitată de către Sajin Iurie și anume eliberarea copiilor actelor de control al reînălării țevilor de către Mîndu Nina, Cojocari Alic, Sidorov Natalia și Harea Mihail și a procesului-verbal din 24 ianuarie 2014.

La 10 martie 2016, executorul judecătoresc Țărnă Victoria a declarat apel preliminar împotriva hotărârii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia și casarea hotărârii primei instanțe din 21 ianuarie 2016, precum și a încheierii de corectare a erorilor din 19 februarie 2016.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2016, a fost restituit apelul declarat de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria ca fiind depus în afara termenului legal de declarare, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 30 septembrie 2016 executorul judecătoresc Țărnă Victoria a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii pentru judecare în ordine de apel cu admiterea cererii de apel preliminar, ca fiind depusă în teren, calculat din data de 19 februarie 2016, data expunerii cerințelor concrete în dispozitivul hotărârii judecătorești din 21 ianuarie 2016.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerînd-o ilegală și neîntemeiată.

Suține că instanța de apel prin încheierea contestată a dispus restituirea cererii de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelanta nu solicită repunerea în termen, însă afirmă că a depus doar apel preliminar, dat fiind faptul că hotărârea motivată nu a fost redactată nici actualmente, ceea ce face anevoios asigurarea unei apărări echitabile, precum și neclară poziția instanței de fond pentru acceptarea celor înaintate de Sajin Iurie.

Asta în situația în care executorul judecătoresc nu este subiect al Legii contenciosului administrativ, actele sau inacțiunile urmînd a fi atacate în conformitate cu Legea specială și anume Cod de Executare, sau Legea 113 cu privire la executorii judecătorești.

Mai invocă că instanța de apel nu a dat aprecierii faptului că apelanta a fost îngrădită de dreptul de a depune un apel motivat, sau cel puțin oferirea termenului de lichidare a neajunsurilor, în condițiile în care lipsește hotărîrea motivată, iar examinarea cauzei a avut loc în lipsa executorului judecătoresc, astfel încît dispozitivul hotărîrii fiind expediat prin intermediul oficiului poștal, la fel, ca și în cazul încheierii de corectare a erorilor din hotărîre.

Relatează recurenta că prin dispozitivul hotărîri Judecătoriei Orhei din 21 ianuarie 2016 s-a dispus eliberarea unor acte care nu au fost emise la data indicată, deci imposibil de executat.

Iar printr-o altă cerere suplimentară însuși reclamantul cere eliberarea actelor cu altă dată, deci termenul se prelungește din data expunerii corecte a instanței, deoarece la data de 21 ianuarie 2016 procesul nu a fost finalizat în fond, ci după examinarea cerințelor suplimentare, care indică expres, ce urmează să întreprindă executorul judecătoresc.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Așa cum atestă actele cauze copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2016, a fost expediată în adresa părților, inclusiv a recurenteii executorului judecătoresc Țărnă Victoria la data de 19 septembrie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 8251 (f.d. 131).

Instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 30 septembrie 2016, prin intermediul oficiului poștal, precum și prin intermediul faxului la aceeași dată, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

La caz, se constată că prin încheierea din 14 septembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a dispus restituirea cererii de apel înaintată de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria împotriva hotărîrii Judecătoriei Orhei din 21 ianuarie 2016, ca fiind depusă în afara termenului legal.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs reține că concluzia instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria în afara termenului legal este justificată.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Orhei prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Sajin Iurie și constatat faptul încălcării dreptului la petiționare cu obligarea executorul judecătoresc Victoria Țărnă să-i furnizeze informația solicitată de către Sajin Iurie și anume eliberarea copiilor actelor de control al reînălării țevilor de către Mîndu Nina, Cojocari Alic, Sidorov Natalia și Harea Mihail și a procesului-verbal din 24 aprilie 2014, a fost emis și pronunțat la 21 ianuarie 2016.

Tot din actele cauzei se constată că după pronunțarea dispozitivului hotărârii, la data de 22 ianuarie 2016, prima instanță, respectînd prevederile art. 236 alin. (4) CPC a remis copia acesteia în adresa executorului judecătoresc Țărnă Victoria, care nu a fost prezentă la pronunțarea dispozitivului (f. d. 110).

Este cert și faptul că la data de 19 februarie 2016, Judecătoria Orhei a emis și o încheiere de corectare a greșelilor din hotărîre, prin care a corectat eroare materială din dispozitivul hotărîrii judecătorești din data de 21 ianuarie 2016 cu indicarea corectă că se obligă executorul judecătoresc Țărnă Victoria să-i furnizeze informația solicitată de către Sajin Iurie și anume eliberarea copiilor actelor de control al reînălării țevilor de către Mîndu Nina, Cojocari Alic, Sidorov Natalia și Harea Mihail și a procesului-verbal din 24 ianuarie 2014 (f.d. 13).

Cu toate acestea, executorul judecătoresc Țărnă Victoria a depus cererea de apel împotriva acestei hotărîri numai la 10 martie 2016, respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de lege, fără a solicita repunerea în termen a acestuia, în ordinea stabilită la art. 116 CPC.

În acest context este de remarcat că prevederile art. 236 alin. (4) CPC, care indică că participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărîrii primesc copia hotărîrii în decurs de 5 zile, nu constituie un temei de extindere a termenului stabilit prin lege, după cum indică recurenta.

Or, în interpretarea corectă a prevederilor art. 362 alin. (1) CPC este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii și nu de la data recepționării acestui, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărîrii.

Prin urmare, legislația nu prevede alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține ca lipsită de suport și susținerea recurente referitor la faptul că hotărîrea finită a primei instanțe a fost pronunțată la 19 februarie 2016 odată cu emiterea încheierii de corectare a greșelilor din hotărîrea respectivă și termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat din data de 19 februarie 2016.

Aceasta deoarece, prin încheierea din 19 februarie 2016, prima instanță în temeiul art. 249 CPC, doar a corectat eroarea materială strecurată la redactarea dispozitivului hotărîrii, pe cînd examinarea în fond a cererii de chemare în judecată a avut loc în cadrul ședinței din 21 ianuarie 2016 cu emiterea și pronunțarea în acest sens

a dispozitivului hotărîrii prin care acțiunea înaintată de Sajin Iurie a fost admisă parțial.

Concomitent, instanța de recurs consideră oportun de a reitera în speță și prevederile art. 116 alin. (1) și (3) CPC RM, care statuează că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

La caz, însă, după cum a reținut și instanța de apel, apelantul executorul judecătoresc Țărnă Victoria nu a solicitat repunerea apelului în termen.

Sub acest aspect, sunt neîntemeiate argumentele recurente cu privire la faptul că i-a fost îngădit dreptul de a depune un apel motivat sau cel puțin oferirea termenului pentru lichidarea neajunsurilor în condițiile în care lipsește hotărîrea desfășurată, deoarece din sensul prevederilor art. 236 alin.(5) lit. b) CPC direct se oglindește că instanța de judecată va întocmi hotărîrea integrală dacă participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, depun cerere de apel, pe cînd în cauză, după cum corect a remarcat și instanța de apel, de la pronunțarea hotărîrii judecătorești a primei instanțe și pînă la declararea apelului s-a scurs o perioadă mai mare de 30 zile.

Mai mult decît atît, materialele cauzei denotă că executorul judecătoresc Țărnă Victoria avea la cunoștință despre existența prezentului litigiului și examinarea cauzei în instanța de judecată, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 12 ianuarie 2016 (f.d. 101), la care a fost judecată pricina în fond, iar deliberarea și pronunțarea hotărîrii fiind amînată pentru data de 21 ianuarie 2016 ora 16.00, însă ultima nu s-a prezentat la această ședință și nici a comunicat instanței despre motivele neprezentării.

Așa fiind, este cer că recurentul, executorul judecătoresc Țărnă Victoria avînd la cunoștință despre existența prezentului litigiu și data examinării lui, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

În acest context, instanța de recurs reiterează și faptul că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decît într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Or, prin înaintarea apelului la data de 10 martie 2016, recurenta și-a exercitat dreptul său cu nerespectarea termenului legal, care de natură atrage decăderea dreptului de a exercita calea de atac a apelului și să justifice în speță, admiterea excepției tardivității apelului și în consecință, atrage restituirea apelului în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărîrii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

În hotărîrea CEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De altfel, reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurentă sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către executorul judecătoresc Țărnă Victoria.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău 14 septembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sajin Iurie împotriva executorului judecătoresc Victoria Țărnă cu privire la constatarea încălcării dreptului la petiționare și recuperarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță